

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Naturavdelningen

SKÖTSELPLAN

2023-11-28

Diarienummer

511-10195-2015

Sida

1(15)

Skötselplan för Grevagårdens naturreservat i Skövde kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Sammanfattning.....	3
1.1. Syfte.....	3
1.2. Fakta om området och dess skötsel	3
2. Beskrivning av området.....	4
2.1. Uppgifter	4
2.2. Allmän beskrivning av området	4
2.3. Mark- och vattenanvändning – då och nu	5
2.4. Bevarandevärden	5
2.4.1. Biologiska bevarandevärden	5
2.4.2. Friluftslivsvärden	5
2.5. Övrig bebyggelse och anläggningar	6
3. Skötsel och bevarandemål	6
3.1. Indelning av skötselområden	6
3.2. Bevarandemål	6
3.3. Allmänt om skötseln.....	6
3.4. Konsekvenser av klimatförändringar	7
3.5. Skötselområden med mål och åtgärder.....	7
3.5.1. Skötselområde 1	7
3.5.2. Skötselområde 2.....	9
4. Friluftsliv	10
5. Gränsmarkering	10
6. Uppföljning.....	10
6.1. Dokumentation av skötselåtgärder	10
6.2. Bevarandemål och gynnsamt tillstånd.....	11
6.3. Revidering av skötselplanen.....	11
7. Planerad förvaltning.....	11
8. Referenser	12

BILAGOR

Bilaga 3a: Tabell 1 Arter

Tabell 2 Naturtyper

Bilaga 3b: Karta över Skötselområden och anordningar

Bilaga 3c: Naturtypskarta

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – Grevagården

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet samt när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om

naturreservatsförvaltaren, det vill säga den som är ansvarig för områdets skötsel, behöver prioritera. Planen vänder sig främst till naturvårdsförvaltare och markägare, men också till övriga intressenter.

1. Sammanfattning

1.1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och utveckla områdets värdefulla naturmiljöer i form av ädellövskog, lövsumpskog och bäck- och källmiljö.
- Bevara och utveckla skyddsvärd lund- och kryptogamflora i lövskog och lövsumpskog.
- Bevara och vårda grova träd med flera värdefulla epifyter.

Syftet ska uppnås genom att:

- Området skyddas från exploatering,
- Ädellövskogen och lövsumpskogen skyddas från skogsbruk och får huvudsakligen utvecklas fritt med stöd av naturvårdande skötselinsatser så som till exempel röjning av inväxande gran, frihuggning av grova/vidkroniga träd och stödplantering av ädellöv.
- Bekämpning av främmande invasiva arter.
- Bäcker och källor i området får ha ett naturligt flöde.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

1.2. Fakta om området och dess skötsel

Grevagården är ett lövskogsområde som ligger i förlängningen av naturreservatet Loringaskogen på Billingens östra kant. Skogen utgörs huvudsakligen av ädellövskog med partier av lövsumpskog. Det finns gott om äldre askar utspridd i skogen, hassel dominerar i buskskiktet och floran är en lundflora. Askskottsjuka härjar i området och många av askarna har dött. Flera är i dåligt skick och kan komma att dö inom en snar framtid. Det är således mycket gott om död ved i området. Det går ridstigar igenom området som är välanvända. Målet är att området fortfarande ska vara en ädellövskog, det kan komma att finnas behov för att stötta föryngringen av ädellövträd genom röjning av framförallt hassel, stängsling för att skydda uppkommande föryngring eller stödplantering av ädellövträd/friska askar. Annars får skogen sköta sig själv, eventuellt med luckröjning kring vissa friska träd och bortröjning av inväxande gran. Ridstigarna underhålls av hästgården som ligger bredvid reservatet.

2. Beskrivning av området

2.1. Uppgifter

Namn:	Grevagården
Beslutsdatum:	23-11-28
Areal:	13 ha
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Skövde
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
NVR id:	2051218
Natura 2000-beteckning:	-
Ägandeförhållanden:	Privat ägande

2.2. Allmän beskrivning av området

Grevagården ligger på Billingens östra sluttning, ca 3km söder om Skultorp i Skövde kommun. Skogen ligger i direkt anslutning till det befintliga naturreservatet Loringaskogen med liknande lövskogsmiljöer, men som i stället har en pågående beteshävd. Mellan Loringaskogen och Grevagården går riksväg 26 som sedan löper längs med hela västra sidan av Grevagårdens skog. Betesmarker och en stor hästgård gränsar till naturreservatet i söder.

Skogen i Grevagården är näringsrik och påverkad av kalk, det är ganska fuktigt. I huvudsak är det ädellövskog som dominerar, en alm-asklund med hassel som dominerar i buskskiktet. Det finns gott om äldre medelgrova till grova askar utspridd i området varpå flera olika mossor växer, många av dem är signalarter. Fågelbär, lönn, alm och en del grov björk finns utspridd i skogen. I lite fuktigare stråk finns det klibbal som är äldre med ganska grova socklar. Lövskogarna har i huvudsak en lång trädkontinuitet då mycket av marken tidigare har varit betes- och slåttermarker med lövträd utspridda här och där. Tyvärr härjar askskottsjukan i skogen sedan en tid tillbaka. En mängd träd har dött och ramlat, många har tydliga angrepp och kommer antagligen inte att klara sig. Honungsskivlingen, som angriper träden när de är försvagade i sjukdomen, växer på många av trädens stambaser och rötter. Det finns därför väldigt mycket död ved i olika dimensioner i skogen.

Vegetationen utgörs av en lundflora med dominans av skogsbingel och blåsippa. En liten fin bäck tar sig under väg 26 och rinner genom reservatets södra del i väst-östlig riktning. Här finns det kalkinlagringar och några kalkgynnade mossor. Utmed bäcken finns det mycket jättebalsamin, en invasiv art som måste bekämpas. Ett kärr som översilas och en källa finns utmed bäckens södra del, utmed

reservatsgränsen. Kärret är näringspåverkat, här växer skogssäv, vass, älgört, jättebalsamin, kåltistel och olika starrarter. Flera askar har dött och ramlat här, så det är svårt att ta sig fram och sköta området.

Det går ridstigar igenom området som utnyttjas flitigt av ryttare från hästgården och dess besökare.

2.3. Mark- och vattenanvändning – då och nu

Större delen av området har historisk sett varit öppnare. Enligt Häradsekonomiska kartan från 1877-82 bestod området då av äng och och/eller betesmark med en del utspridda lövträd. Hävden i området har upphört sedan länge och skogen har i dag karaktären av naturskog med endast begränsad påverkan av skogsbruk. Endast några av de äldre alarna har stubbar på sina socklar. Inom hela området finns medelgrova till grova träd som visar tecken på att ha vuxit upp i ett öppnare landskap. Detta visar att trädsiktet tidvis lär ha varit glest men även att skogen har lång skoglig kontinuitet.

2.4. Bevarandevärden

2.4.1. Biologiska bevarandevärden

Grevagården utgörs huvudsakligen av ädellövskog med mindre partier lövsumpskog. Ask dominerar trädsiktet men inslaget av andra ädellövträd är stort med t.ex. alm, fågelbär, lönn och ek. Klibbal dominerar i sumpskogen, det finns också ett parti med ung gråal. Klibbalen är äldre och har ofta socklar. I busksiktet dominerar hassel, en del med grova stammar i buketten. Det finns också en del olvon, hägg och hagtorn i busksiktet. Fältsiktet består av en rik lundflora med arter såsom skogsbingel, blåsippa, storrams, trolldruva, smörboll och ormbär. Kalkprägel är tydlig i hela objektet och markfuktigheten är hög. En bäck skär genom områdets södra del. Här finns kalkbleke och viss kalktuffbildning. En källa med omgivande kärrmiljö är belägen utmed bäcken. Här växer några mossor som trivs på kalkrik mark och i kärrmiljöer.

Det finns gott om signalarter i området både bland mossor och kärlväxter. Den starkt hotade (VU) klosterlaven, *biatoridium monasteriense* har hittats på en grov ask. Se fullständig artlista i tabell 1, bilaga 3a.

Reservatsområdet är sedan tidigare uppmärksammat för sina naturvärden. Lövskogen finns med i Skogsstyrelsens inventering, som utfördes under 1990-talet, som ett objekt med höga naturvärden. Den beskrivs också i lövskogsinventeringen (1980-talet) som ett objekt med högsta naturvärde (klass 1) och ligger med som ett riksintresse för naturvård.

2.4.2. Friluftslivsvärden

Området är ett intressant besöksmål för den naturintresserade. Det finns många gamla träd och mycket död ved samt en fin lundflora på våren. Flera ridstigar går genom reservatet, de används främst av hästgården som ligger intill, samt deras besökare. Ridstigarna används även av närboende för promenader. En parkering finns utmed väg 26, trafikplats Grevagården, ca 200m från reservatet. Här finns också en informationsskylt.

2.5. Övrig bebyggelse och anläggningar

Ridstigarna sköts och underhålls av markägaren. Länsstyrelsens förvaltare tar hand om träd som riskerar att falla över ridstigarna (sk riskträd), enstaka träd som ändå råkar falla över ridstigarna tar markägaren hand om.

Parkeringsplatsen ligger på Trafikverkets rastplats alldeles bredvid reservatet, Trafikverket har i remiss svarat att Länsstyrelsen kan nyttja parkeringen till reservatets besökare.

DEL B – SKÖTSEL AV GREVAGÅRDEN

3. Skötsel och bevarandemål

3.1. Indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Naturreservatet är indelat i två stycken skötselområden.

Skötselområdena är:

1. Ädellövskog och lövsumpskog.
2. Område för bekämpning av invasiva arter (jättebalsamin) samt hålla källan och kärret öppet.

Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. Vad denna indelning grundar sig på redovisas i tabell 2 i bilaga 3a. Naturtyperna och Natura 2000-naturtypernas avgränsningar framgår av karta bilaga 3c.

3.2. Bevarandemål

Bevarandemålen beskriver målsättningen med skötsel och åtgärder för respektive skötselområde. Målen ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras.

3.3. Allmänt om skötseln

Skogen ska i huvudsak utvecklas fritt, men på grund av askskottsjukan så kan vissa skötselåtgärder komma att behövas för att behålla ädellövskogen i framtiden. Frihuggning utförs vid behov av grova träd, framför allt askar som inte drabbas av askskottsjukan. Man bör följa det senaste inom forskning och de rekommendationer som finns kring askskottsjukan och även almsjukan, för att på bästa sätt hantera eller bekämpa dessa sjukdomar. I framtiden kan t ex stödplantering av ersättningsträd till ask och alm komma att behövas. Exempel på lämpliga ersättningsarter är lönn och på sikt resistent sorter av ask och alm. Om almar drabbas av almsjuka bör man tänka efter om de döda almarna bör forslas bort och brännas för att inte sprida sjukdomen vidare. Om sjukdomen finns mycket spridd i landskapet runt om kanske det inte gör någon nytta att ta bort enstaka sjuka almar, utan mer skada i form av t ex körskada. Bryn mot betesmark ska skötas och

underhållas. Jättebalsamin finns i fuktiga stråk utmed bäcken, denna ska bekämpas. Källan och det fuktiga området runt omkring ska hållas öppet.

3.4. Konsekvenser av klimatiförändringar

Klimatiförändringar kan påverka områdets skötsel negativt genom:

- Ökad mängd trädjukdomar, svamp- och insektsangrepp.
- Ökning av främmande, konkurrerande arter

Tänkbara skötselåtgärder för att komma till rätta med eventuella problem orsakade av klimatiförändringar:

- Trädangrepp: nyplantering/gynnande av efterträdare, veteranisering (skapa gammeldagskvalitéer genom specifik skötsel av yngre träd), frihugg kring friska träd, gör upp handlingsplan inför eventuell smitta.
- Främmande arter: Gynna inhemska arter. Bekämpa de oönskade arterna.

3.5. Skötselområden med mål och åtgärder

3.5.1. Skötselområde 1

Skötselområde	Areal (ha)	Naturtyp
1	12,6	Ädellövskog och lövsumpskog

Beskrivning:

Ädellövskogen och lövsumpskogen delas in i samma skötselområde. Marken är frisk till fuktig, kalkrik. Trädskiktet är varierande slutet till luckigt. Medelgrova till grova askar finns utspritt i hela området, även i lövsumpskogen som annars finns mest av i nordost. En och annan björk med grövre stam finns också i partiet med lövsumpskog. Genom lövsumpskogen går en liten smal vattenfåra som inte alltid är vattenförande, den går i ett rör under ridvägen och sedan vidare österut. Buskskiktet i hela skötselområdet består av hassel, men även hägg, olvon och hagtorn finns. Buskskiktet är något glesare i lövsumpskogen. Då det gäller föryngring är det en del ung alm, ask, rönn, lönn, fågelbär som är på väg upp, enstaka oxel och någon ek, men mestadels är det ung hassel som kommer som delvis trycker tillbaka ädellövföryngringen. Blåsippa dominerar fältskiktet på vissa ställen på våren innan skogsbingel och vitsippa tar över. Det finns också partier med mycket stinksyska. Nästrot och såråka finns på flera ställen, smörboll och getrams växer i kanten av lövsumpskogen.

Ett parti med ung gråal finns söderut utmed riksväg 26 fram till den första ridstigen, här finns också en del ung alm och enstaka äldre alm samt hägg.

Längst ner i söder mot Grevagårdsbyn finns rester av den gamla landsvägen som fanns innan väg 26 byggdes. I kanten till Grevagårdsbyn finns en del trädgårdsarter som kan sprida sig in i området.

Flertalet askar är angripna av askskottsjuka, många är på väg att dö och det finns redan mycket död askved i området. Det är bitvis svårt att ta sig fram i området på grund av all död ved som ligger utspritt. På försommaren växer sig skogsbingeln hög och dominerar fältskiktet och gömmer de liggande stammarna och grenarna.

Skogen ska i stort sett utvecklas fritt, om det inte behövs åtgärder för att behålla ädellövträd i skogen i framtiden. Det bildas naturligt mycket luckor i takt med att askar dör och faller. Bryn mot betesmark ska vara flerskiktade och ha inslag av död ved samt blommande och bär/fruktbärande träd och buskar, för att gynna bland annat insekter och fåglar.

Bevarandemål:

Området ska utgöras av naturlig ädellövskog och naturskogsartad lövsumpskog med rörligt markvatten. I skötselområdet ska i huvudsak intern dynamik/fri utveckling råda för träd- och buskskiktet. Trädskiktet i ädellövskogen ska vara flerskiktat, olikåldrigt och sammansatt av flera olika lövträdsarter, främst ädellöv som ask, alm, fågelbär och lönn. Det ska förekomma grova, sockelbildande alar och andra grova lövträd. Det ska finnas god naturlig förnygring av ädellöv. Tillgång på död ved ska vara god. Friska grövre träd som behöver mer ljus ska vara frihuggna. Eventuell inväxning av gran, liksom spridning av utländska trädslag, ska förhindras. Området ska ha en rik flora och fauna knutna till orörda ädellövlundar. Det bör finnas en välutvecklad brynmiljö i kanten mot betesmarker.

Engångsåtgärder:

Ta bort rester av stängsel som går i fastighetsgräns i södra delen av området samt ett kortare stängsel som går från snipen i den stora hästhagen utanför reservatet mot väg 26 strax innanför den första ridstigen (sett söderifrån). Skapa en välfungerande brynmiljö genom initiala röjningar.

Underhållsåtgärder:

Följ forskning och rekommendationer för att hantera och eventuellt bekämpa askskottsjuka och almsjuka på bästa sätt. Öppna försiktigt upp kring friska grova askar så att de får mer ljus och på så sätt minskar konkurrensen från andra träd, man har sett att träden kan klara sig bättre från att bli sjuka på detta sätt. T ex. Lönn och på sikt resistent sorter av ask och alm kan komma att bli viktiga ersättningsträd för sjuka askarna i området, se över behovet av stödplantering kontinuerligt. Om man ser att hasseln konkurrerar ut förnygringen av ädellövträdsslagen i alltför stor utsträckning bör även en del ädellövförnygring huggas fri från hassel och garanteras en överlevnad. Det kan också finnas behov av att stängsla in ädellövsförnygringen för att de unga träden ska klara sig från betning. I nuläget är det bästa rådet att behålla alla träd, även om de mår dåligt eller är hårt drabbade av askskottsjuka.

Träd som riskerar att falla över ridstigarna ska tas ned innan de faller, i förebyggande syfte. En kommunikation mellan förvaltare och markägare är viktig. Även träd som riskerar att falla och kan utgöra en skada för riksväg 26 ska tas ned. Den döda veden/de fällda träden ska lämnas i reservatet, om det blir för mycket

död ved som påverkar lundfloran negativt så ska en del av den döda veden forslas bort från området, detta gäller även död ved som finns inne i skogen.

Bortröjning av inväxande gran och utländska trädslag.

Brynmiljöer mot jordbruksmark underhålls genom att friställa grova friska lövträd, röjning vid behov för att skapa flerskiktade, flikiga bryn med stor artvariation bland buskar och småträd. Blommande och bär/fruktbärande buskar och träd gynnas.

Längst i söder mot Grevagårdsbyn bör man kontinuerligt se till att trädgårdsarter inte sprider sig in i området och att dumpning av trädgårdsavfall in i naturreservatet upphör.

3.5.2. Skötselområde 2

Skötselområde	Areal (ha)	Naturtyp
2	0,8	Bäck, källa och öppet kärr, ädellövskog

Beskrivning:

En bäck skär igenom området i södra delen. Vattnet rinner nedför kalkplattorna som är synliga här och där. Det finns ganska mycket död ved i- och omkring bäcken. Kalkbleke och kalktuffbildning förekommer. I bäcken växer det till exempel bäckbräsma, kärrfibbla och springkorn. Utmed den södra delen av bäcken finns ett kärr med en källa. Området är ganska näringspåverkat. Söder om bäcken har det dött och ramlat mycket ask, så här är det bitvis svårt att ta sig fram. Här finns en del medelgrova askar, hassel dominerar i det välutvecklade buskskiktet, men det förekommer också hägg och olvon. Skogsbingel är dominant i fältskiktet. Detta är ett område i reservatet där det finns mycket jättebalsamin. Den växer utmed och i bäcken och även i det öppna kärret i kanten av bäcken. Även i lite fuktigare delar av skogen i detta skötselområde har den fått fäste. Jättebalsamin är en invasiv art som ska försöka bekämpas i Sverige eftersom den snabbt dominerar och konkurrerar ut andra inhemska svenska växter.

Bevarandemål:

Källan och kärret ska ha en naturlig hydrologi, bäcken ska bibehålla sitt naturliga flöde. Källan och kärret ska hållas öppet. Området ska vara fri från jättebalsamin och andra invasiva arter, inhemska arter ska dominera i fältskiktet. I ädellövskogen ska en lundflora dominera. Skogen utvecklas i huvudsak fritt, se skötselområde 1. Skogen ska vara flerskiktad och olikåldrig. Det ska finnas god föryngring av ädellöv. Inväxning av gran, liksom spridning av utländska trädslag, ska förhindras.

Engångsåtgärder:

Undersöka om det finns jättebalsamin uppströms bäcken som bör bekämpas, annars kommer fröer hela tiden föras med vattendraget in i naturreservatet.

Underhållsåtgärder:

Hålla källan och kärret öppet så gott det går genom slätter. Röja/rycka jättebalsamin varje år så att den inte hinner att sätta frö och sprida sig. Terrängen är ganska jobbig eftersom det ligger så mycket död ved utspritt, det kan vara svårt att gå med röjsåg. Öppna försiktigt upp kring vissa friska grova träd så att de får mer ljus. Håll det öppet. Røj bort inväxande gran och eventuella utländska trädslag. Om man ser att hasseln konkurrerar ut föryngringen av ädellövträd i alltför stor utsträckning bör även en del ädellövsföryngring huggas fri från hassel (välj lämpliga buketter/delar av buketter att hugga bort) och garanteras en överlevnad. Stödplantering av ädellövträd kan komma att behövas, se skötselområde 1.

4. Friluftsliv

Karta med P-plats, informationsskyltar finns i bilaga 3b.

Bevarandemål:

Tre väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturreservatet ska finnas.

Engångsåtgärder:

Informationstavlor ska sättas upp på de platser som är markerade på karta i bilaga 3b. Tavlorna ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur. De ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.

Underhållsåtgärder:

Informationsanläggningar ska tillses regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar ”Att skylta skyddad natur”.

6. Uppföljning

6.1. Dokumentation av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd

- plats (skötselområde)
- kostnad
- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2. Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. I en särskild uppföljningsplan kommer målindikatorer att anges. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

6.3. Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Planerad förvaltning

Förvaltningen av naturreservatet Grevagården bekostas av staten. Underhåll och förvaltning av ridvägarna bekostas av markägaren. Staten tar hand om riskträd som riskerar att falla över ridvägarna, om enstaka träd ändå skulle falla tar markägaren hand om dem efter dialog med Länsstyrelsen.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	1	År 1	1
Informationsskylt	1	År 1	1
Avverkning av riskträd (mestadels ask som dött av askskottsjuka)	1	År1/ vid behov efter dialog med markägaren	1
Luckhuggning runt friska grova träd	1 och 2	År 1-2 sedan vid behov	2
Ev huggning av hassel runt ädellövsföryngring	1 och 2	Vid behov	2

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Skötsel brynmiljöer	1	Vid behov	3
Bekämpning av jättebalsamin (invasiv art)	2	Varje år tills arten är borta.	1
Trädgårdsavfall från Grevagårdsbyn ska förbjudas och förhindras spridning.	2	kontinuerligt	3
Ev stödplantering av ersättningsträd till askar och almar, stängsling runt plantor	1 och 2	Vid behov i framtiden	3
Uppföljning av skötselåtgärd	3	Efter åtgärd	3

8. Referenser

Allmänna referenser:

EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Finsberg, C. 2013. Skyddad natur i ett förändrat klimat. Grön infrastruktur i strandängar och ädellövmiljöer samt klimatanpassad skötsel av skyddad natur. Rapport 2013:74. Länsstyrelsen i Västra Götalands län.

Jordbruksverket, 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen, metodik för inventering från och med 2016. Rapport 2017:9. Jordbruksverket, Jönköping.

Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2019, Strategi för formellt skydd av skog i Västra Götalands län. Rapport 2019:05. Länsstyrelsen Västra Götaland, Göteborg.

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 1987. Inventering av ängs- och hagmarker: handbok. Naturvårdsverket informerar, Statens Naturvårdsverk, Solna.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreservat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2016. Tillgängliga koder för attributet ”Naturtyp” i NNK-IT systemet (Ärendenr: NV-08177-15). Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 6762, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2020. Skyddsvärd skog- naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Påhlsson, L. (red.). 1998. Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1998:510, Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn.

SLU Artdatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala

Bilaga 3a

Tabell 1 Arter

Förekomst av

- signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2010)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (SLU Artdatabanken 2020)
- AP-artportalen, Lst-länsstyrelsen

Art	Kategori	Inventeringsdatum	Källa/Uppgiftslämnare
Mossor			
Vågig rutlungmossa	S	2016-07-21	Lst
Guldlockmossa	S	2016-07-21	Lst
Takmossa	S	2016-07-21	Lst
Liten baronmossa	S	2016-07-21	Lst
Piskbaronmossa	S	2016-07-21	Lst
Trubbfjädermossa	S	2016-07-21	Lst
Kruskalkmossa	S	2016-07-21	Lst
Krushättemossa	S	2016-07-21	Lst
Grov baronmossa	S	2016-07-21	Lst
Stubbspretmossa	S	2016-07-21	Lst
Lavar			
Gulnål	S		Lst
Traslav	S		Lst
Lönnlav	S		Lst
Kärlväxter			
Ask	EN		Lst
Skogsalm	CR		Lst
Smörboll	ÄB		Lst
Kärrfibbla			Lst

Art	Kategori	Inventeringsdatum	Källa/Uppgiftslämnare
Hässleklocka	S		Lst
Blåsippa	S		Lst
Bäckbräsma	S		Lst
Gullviva			Lst
Skogsbingel			Lst
Storrams	S		Lst
Trolldruva	S		Lst
Ormbär	S		Lst
Kransrams			Lst
Nästrot	S		Lst
Sårläka	S		Lst
Fåglar			
Busksångare	NT		AP

Tabell 2 Naturtyper

Markslag och naturtyper. Målarealerna är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

³ Inventering av ängs- och hagmarker (Naturvårdsverket 1987)

Markslag och Naturtyp	Areal år 2023 (ha)	Målareal (ha)
Lövskog:		
Ädellövskog ¹	9,5	9,5
Sumpskog:		
Lövsumpskog ¹	3,3	3,3
Myr⁸:		
Kärr	0,13	0,13
Övrig öppen mark	0,4	0,4

Bilaga 3b - Skötselområden och anordningar.
Naturreservatet Grevagården, Skövde kommun

- P** P-plats
- i** Informationsskylt
- Skötselområden

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Grevagården.
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2023-11-28, dnr 511-10195-2015.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Bilaga 3c- Naturtyper (inom parentes N2000-beteckning) Naturreservatet Grevagården, Skövde kommun

- Ädellövskog (9020)
- Lövsumpskog (9080)
- Våtmark (7160, utvecklingsmark)
- Öppen mark (6960-icke natura naturtyp)

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Grevagården, Skövde kommun
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2023-11-28, dnr 511-10195-2015.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan